

Література:

1. Проскура В. В. Технології соціальної адаптація чоловіків, які звільняються з місць позбавлення волі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. соц. наук : спец. 231 «Соціальна робота» / Проскура Володимир В'ячеславович – Рапоріжжя, 2008. 261 с.
2. Соціальна адаптація вихованців ВТК, які звільняються з місць позбавлення волі // Соціальний супровід неповнолітніх і молоді, які відбувають покарання та звільняються з місць позбавлення волі: Методичні рекомендації для працівників ЦССМ.– Ужгород, 2002. 7 с.
3. Програма соціальної адаптації і ресоціалізації осіб, що звільнилися з місць позбавлення волі / Громадська організація інтелігенції м. Києва «Київ – рідний дім».– К., 2001. 27 с.
4. Проскура В.В. Технології соціальної роботи з людьми, які звільняються з місць позбавлення волі / В.В. Проскура // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання організації соціальної роботи з дітьми, що проживають у сім'ях, які опинилися у складних життєвих обставинах» (6–7 червня). – Л. : Львівська облдержадміністрація, 2008. С. 14–17.
5. Проскура В.В. Юридично-інформаційний довідник для осіб, які звільняються від відбування покарання з кримінально-виконавчих установ / В.В. Проскура, Б.М. Телефонко. – Л. : Папуга, 2006. 144 с.

ПРОГРЕСИВНІ КРОКИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Лантінова О. К.

*кандидат юридичних наук,
начальник відділу*

*Луганської обласної прокуратури
м. Северодонецьк, Луганська область, Україна*

Варто зазначити, що важливу роль у нормативно-правовому забезпеченні виконання кримінальних покарань у виді позбавлення волі відіграє новий Кримінально-виконавчий кодекс, який був прийнятий на рік раніше Закону України Про Державну кримінально – виконавчу службу України. До речі, за новим КВК України було передбачено створення якісно нової класифікації установ за рівнями безпеки, як у Європі: відкритого типу, мінімального, середнього й максимального

рівня безпеки, нову класифікацію та систему розподілу засуджених по установах.

Чітке визначення мережі й типів цих установ, за визначенням В. А. Львовича, надало змогу забезпечити роздільне тримання в них засуджених з урахуванням характеру та тяжкості вчиненого злочину, кількості судимостей, психологічних особливостей особи тощо [1, с. 11]. Більше того, із прийняттям нового закону про порядок і умови виконання та відбування покарання [2], подальший рух щодо гуманізації кримінально-виконавчої системи не завершився, і, як справедливо зазначає з цього приводу вітчизняний вчений М.С. Пузирьов, за час дії КВК України до нього внесено значну кількість змін і доповнень гуманістичної спрямованості, з метою приведення правового статусу засуджених у відповідність до світових і європейських пенітенціарних норм і стандартів [3, с. 144].

Зважаючи на динаміку законотворчих процесів, що мали й мають місце нині, на нашу думку, Міністерству юстиції України, як правонаступнику Державної пенітенціарної служби України вдалось здійснити такі прогресивні законодавчі кроки щодо порядку і умов виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі:

– створити чітку диференціацію вищестоящих органів на ті, що виконують покарання, пов'язані з позбавленням волі, й ті, що виконують не пов'язані з позбавленням волі покарання та пробацію. За цим напрямом слід виділити утворення Кабінетом Міністрів України 13 вересня 2017 р. міжрегіонального територіального органу Міністерства юстиції з питань виконання кримінальних покарань – Департаменти з питань виконання покарань Державної кримінально-виконавчої служби України [13] та утворення з 1 січня 2018 р. державної установи «Центр пробації» [4];

– внесення змін до кримінально-виконавчого законодавства України щодо гуманізації порядку та умов виконання покарань за такими напрямами: 1) зміни в переліку категорій осіб, які не підлягають переведенню до дільниці соціальної реабілітації (виключення такої категорії, як вагітні жінки та жінки, які мають при собі дітей віком до трьох років), – ч. 2 ст. 101 КВК України; 2) надання засудженим до позбавлення волі додаткових прав у сфері медико-санітарного забезпечення (доповнення ст. 116 частинами 6 і 7) [5];

– внесення змін до кримінально-виконавчого законодавства України щодо забезпечення виконання кримінальних покарань та реалізації прав засуджених за такими напрямами: 1) удосконалення механізму реалізації права засуджених на звернення до національних і міжнародних інстанцій (абз. 4 ч. 1 ст. 8 КВК України); 2) удосконалення механізму гарантування засудженим права на належні умови праці (абз. 9 ч. 1 ст. 8); [6];

Отже, проведений нами аналіз нормативно-правового забезпечення виконання кримінальних покарань у виді позбавлення волі дають підстави переконатися в тому, що трансформаційні процеси ХХ – ХХІ ст., пов'язані з реформуванням Державної кримінально-виконавчої служби України зокрема, не обмежуються власне трансформацією виправно-трудового законодавства у кримінально-виконавче (коли було змінено власне ідейний підхід до кримінально-виконавчого процесу з карально-репресивного до виправно-ресоціалізаційного, з огляду на що було трансформовано і структуру органів і установ виконання покарань ДКВС України), а йдуть далі, про що свідчить новітній етап розвитку вітчизняної системи виконання покарань.

Насамкінець. Проведений нами аналіз нормативно-правового забезпечення виконання кримінальних покарань у виді позбавлення волі засвідчив поступальну перебудову вітчизняної кримінально-виконавчої системи в контексті європейських стандартів із метою гуманізації, забезпечення відкритості, наповнення прогресивними зарубіжними концепціями, загальновизнаними міжнародними принципами, нормами з прав і свобод людини й громадянина, які б забезпечували надійність охорони як інтересів суспільства, так і особи у сфері кримінально-виконавчої діяльності.

Література:

1. Львовчкін В. А. Концептуальні питання реформування кримінально-виконавчої системи України. *Проблеми пенітенціарної теорії і практики* : 2002. № 7. С. 3–12.
2. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 3–4. Ст. 21.
3. Пузирьов М. С., Лисенко М. І. Реалізація принципу гуманізму виконання і відбування покарання в умовах ізоляції засуджених. *Право і суспільство*. 2012. № 6. С. 141–145.
4. Про утворення державної установи «Центр пробачії»: розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.09.2017 р. № 655-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/655-2017-%D1%80> (дата звернення: 19.12.2017).
5. Про внесення змін до Кримінально-виконавчого кодексу України щодо гуманізації порядку та умов виконання покарань: Закон України від 06.09.2016 р. № 1488-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 42. Ст. 700.
6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання кримінальних покарань та реалізації прав засуджених: Закон України від 07.09.2016 р. № 1492-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 43. Ст. 736.